

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Aestiva Et Autumnalis A Pentecoste Usque Ad Adventum. - Annexis
aliquot Panegyricis Academicis.

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus IV. Dominica II. post Pentecosten. Eleusinia Christiania. Thema.
Parata sunt omnia. Lucae 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47093)

DISCURSUS IV.

Dominica II. post Pentecosten.

Eleusinia Christiana.

THEMA.

Parata sunt omnia. *Luca 14.*

SYNOPSIS.

I. Neminem malè consciùm sibi de furto in conspectum admittebat Alexander Severus: neminem facinorosum Eleusinia sacra: neminem etiam sacra Christiana SS. Eucharistie, quam puros accedere deset. II. Quia in his sacris proponitur Magnus in pusillo, quod non intellexit Seneca, & dantur nobis Omnia omnibus. III. Vocatur botrus Cypri, quod alij vertunt vir omnia pariens, omnia propitians, omnia satisfaciens. IV. In hoc ferculo parata sunt omnia, ad quod non admittuntur qui se excusant temporalium cupiditate. V. Sed admittuntur soli Principes, id est domini suarum Dom. Pars II.	passionum, qui pacatis omnibus innocentie in se jura disponunt. VI. Procul hinc villarum possessores id est ambitiosi; probantes juga bonum mancipia vitiorum; nupturientes, voluptatum sectatores, quia mortem malis affert hoc convivium. VII. Christus ambit convivas, qui sunt pingues id est divites cælo, pauperes mundo, cum excludat divites mundo, pauperes cælo. VIII. Unde pauperes vocati ad cenam magnam à Psalte vocantur divites, quia dives dicitur à Deo, & ideò sancta sanctis; & hi nullo indigent sicut Deus, cum illis hic parata sint omnia. IX. Cum

IX. Cum ergo cœna hæc nonni-
si innocentes, pauperes &
sanctos admittat, enitendum
ut tales simus, & frequen-

tius eam accedamus cum ma-
gna reverentia & prepara-
tione exemplo plurium san-
ctorum.

Parata sunt omnia. *Luca 14.*

I.

Lamprid.
in Seve-
ro. c. 18.

Lamprid.
cit. Alex.
ab Alex.
lib. 6.
Genial.

Sq; adeò Alexander Severus Impera-
tor fures exosos habuit, ut ne qui-
dem occultos, & sola reos conscien-
tia in conspectum suum admitti pa-
teretur. Unde fertur initio imperij
sui per præconem edici curasse: *Ut*
nemo salutaret Principem, qui se furem esse nosset; ne ali-
quando detectus capitali supplicio subderetur. Non ablu-
dit ab hoc publico decreto vox illa præconis apud
Græcos in sacris Eleusinæ Cereris, quæ obscura lu-
ce peragebantur, & velut sanctissima & impolluta
impios & criminis alicuius vel noxæ conscios ar-
cebant; ut nulli templum ceu omni Religione san-
ctum liceret accedere, nisi puro & innocenti. *Ne-*
mo ingrediatur, nisi qui se innocentem no-vit. clamabat
Præco. Unde loci reverentia territus Nero absti-
nuit ab ingressu: Antoninus verò Philosophus sua
fretus vitæ integritate, sine discrimine adivit. Vi-
deor mihi in hisce sacris tametli prophanis & su-
perstitiosis adumbrari sacra Christiana, non Cere-
ris Elusinæ, sed divinæ, ubi sub Cereris speciebus
seipsum nobis in cibum proponit Dei Filius. Cau-
tum erat in Eleusinijs, ut ante noctem epularetur
nemo, utq; à vino inprimis & Venere abstinerent,
ut sacris initiati calida abluerentur; ut certis tem-

po-

põribus jejunium fieret. Quæ quantum æmulentur sacra nostratia neminem fugit. Hodiernus Evangelicus homo quidam, qui paravit cœnam magnam, quis alius fuerit, quàm idem ipse quem nominat Ecclesia *Cibus & convivium*? quid aliud præcipit accedentibus ad hanc cœnam, quam *Nemo ingrediatur nisi qui se innocentem norvit*? Procul fures, procul criminosi & impij. Unde in veteri Ecclesia cum sacrum Missæ officium perageretur, inclamabat Diaconus: *Santa sanctis*. Addebat deinde: *Quotquot estis in pœnitentia omnes orate*. Ac deniq;: *Abite, qui non potestis orare*. Cum quanta igitur puritate & innocentia tractanda & accedenda nobis sint hæc sacra mysteria, et qui ab ijs excludantur erit præsentis discursus materia.

S. Chry-
sost. hom.
61. ad po-
pul. S.
Cyrill. A-
lex. lib.
12. c. 50.
in Joan.

II. Miratur Cordubensis Philosophus Alexandrum Macedonum Regem, quod Geometriam discere voluerit, & mensurare pusillum mundum, ad consequendum *Magni* cognomen: Discere, inquit, *Geometriam infelix cœperat, sciturus quam pusilla terra esset, ex qua nimium occupaverat. Ita dico, infelix ob hoc quod intelligere debebat, falsum se gerere cognomen. Quis enim MAGNUS IN PUSILLO esse potest*? Si nosset Seneca Christianæ religionis mysteria, profecto Christum in Eucharistiæ speciebus fateretur esse *MAGNUM IN PUSILLO*, & in modico ferculo omnes mundi delicias. Ecce in hoc *Parata sunt omnia*: quidquid humana mens prudenter concupiscere potest, in Eucharistia consequitur: unde Paschasius: *Quia Deus Pater cum Christo omnia nobis donavit; sit tantum ille nobis cibus quotidianus, & OMNIA IN EO simul nostra erunt*. Et Richardus à S. Laurentio: *Ipsè etiam in præsentè est*

Sen. Epist.
91.

Paschas. in
cap. 6.
N. attib.

Rich. à S.
Laur. de
Laud. B.
V. lib. 12.

F 2

O-

OMNIA OMNIBUS, id est sufficientia omnium. ægrotas? salus tibi est: egestate premeris? divitiæ tibi est: fame affligeris? satiat te: persecutionem pateris? clypeus tibi est. Deniq; OMNIA est in OMNIBUS.

Cant. 1.

III. In Canticis Canticorum anima Deo devota appellat dilectum suum *Botrum Cypri*. Quis iste botrus Cypri, nisi botrus terræ promissionis in qua omnia bona promittebantur Israëlitis, & ut de ijs securi redderentur ex botro ingentis magnitudinis affecurati sunt de eius ubertate. *Botrus Cypri dilectus meus* in Eucharistia, cum quo omnia bona nobis promissa sunt. Veteres Rabbini, Rabbi Barachias, Rabbi Bensirem, & Rabbi Ananias, variè hunc textum legunt. *Vir omnia pariens dilectus meus, vir omnia propitians, vir omnia satisfaciens*. Ecce si agricolam, si œconomum agis, & alimenta vitæ inquiris, hic tibi est *Omnia pariens*, qui agros & segetes parturire facit. Si reum te agnoscis & metuis divinam iram, hic propitiatur peccatis tuis: si debitis alienis obæratu es, hic pro te satisfacit. *Vir omnia satisfaciens*, & si adhuc dubitas quid sit *Vir omnia satisfaciens*, docebit te Petrus Galatinus ad mentem Rabbi Barachiaë, & dicet: *Est vir in quo sunt omnia*. Proinde liceat te alloqui verbis B. Laurentij Justiniani: *Cur non delectet Christus, cum in ipso universa delectabilia sint? si te pulchritudo delectat, utiq; præ filijs hominum speciosus est forma. Si potestas placet, potestas eius potestas æterna, si tuum divitiæ mulcent affectum, gloria & divitiæ in domo eius: Et ut cum-ta paucis explicem, omnium plenitudo donorum, quæ in eo diffusa est, delectabilem, & valde charum illum reddunt hominibus*. Ita sanè est si puro mentis oculo ve-

Rabbini
ap. Bærz.
To 1. in
Evang.
lib. 3. c. 8.

Galat. de
arc. lib. 6.
c. 3.

B. Laur.
Justin.
fasc. a-
mor. cap.
8.

ri-

ritatem intueamur : & tamen reperiuntur in mundo quibus charus non est. Nam

IV. Hodierni convivæ Evangelici, cum audissent : *Parata sunt OMNIA. cœperunt simul omnes excusare.* Quid ita ? unus villam emit, alter quinq; juga boum, tertius uxorem duxerat, nullus horum dignus fuit, qui Dominicam cœnam gustaret, quia terrena quærentibus, divina non sapiunt. & qui cœnum cœlo anteponunt, hac cœna digni non sunt. Tria genera excusantium adducit in parabola servator, per quæ Hugo Cardinalis ad mentem S. Ambrosij intelligit gentiles, Judæos, & hæreticos : hi sine dubio ad cœnam hanc in qua *parata sunt omnia*, admitti non debent. In alio sensu ad mentem S. Augustini idem Cardinalis : hos excusatores ad tria genera vitiosorum revocat : Nam cum juxta S. Joannem omne quod in mundo est, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ. nullus eorum, qui hæc sectatur, Dominicæ cœnæ delicias gustare meretur. *Multi inquit, ad cœnam Dominicam invitati eius epulas fastidiunt, alij detenti superbia vitæ, alij curiositate, alij carnis voluptate. In emptione villæ notatur acquisitio dominij &c. Quinq; autem sensus per quinq; juga boum bene intelliguntur, quia ad terrena nos trahunt. &c. Et quia multi non propter fecunditatem, sed propter desideria carnis uxores ducunt, ideo propter rem justam, id est per conjugium justum carnalis voluptas designatur.* Hæc Hugo, qui licet per cœnam magnam regnum cœlorum intelligat, pari tamen ratione ad cœnam corporis & sanguinis Domini aptari possunt. Non enim dicam huic epulo sumendo idoneum cuius animus fastu & ambitione tumescit, cuius sensus per

Hugo
Card. in
Luc.

exteriora, & terrena vagantur, cuius cor impuris ardet amoribus. *Huc nemo ingrediatur nisi qui se innocentem novit.* Imò nemo huc ingrediatur, nisi sanctus, quia *Sancta sanctis.*

Gen. 49.
S. Chry-
sost. hom.
67. in
Gen.

Isai. 21.
Hieron. in
Isai.

S. Greg.
in Psal.
penit.
Psal. 5. v.
24.

V. Inter benedictiones quas dedit Jacob filiis suis, etiam illa est: *Aser pinguis panis eius, & praebebit delicias Regibus.* quæ S. Chrysoſtomus legit: *Ipsedabit cibum Principibus.* Aser ex Hebraico sonat Beatitude & felicitatem: Beati profectò quibus panis Eucharisticus apponitur, sed si accedant Reges & Principes. Id insinuat Isaias: *Pone mensam, & contemplare in specula comedentes & bibentes: surgite Principes.* Hæc verba ad fideles prolata vult Hieronymus, cum ait: *Dicitur per Prophetam ad omnes credentes, ut comedentes & bibentes corpus & sanguinem Domini, vertantur in Principes.* Non capio hoc quomodo solis Principibus hæ delitiæ paratæ sint: an fortè pauperes & egeni excluduntur ab hac mensa? Audite Gregorium: *Per Reges eos intelligas, qui animorum suorum motus secundum Dei voluntatem dirigunt, eisq; Regum more dominantur: dum in rationis eminentia, quasi in regali solio præsidentes, pacatis omnibus innocentie in se jura disponunt.* Observa hæc ultima. *Innocentie in se jura disponunt,* quia ad hanc mensam, nemo admittitur cum fructu nisi qui se innocentem novit. Animus noster à natura sortitus est regnum quoddam & Principatum in corpore, jusq; illi obtemperare potentie, & sensus tam interni, quam externi, quibus nisi ita præsit ut Principis mereatur titulum, non meretur etiam Regales epulas in Eucharistia propositas delibare. Si penitus inspicias, pectus humanum vivarium quoddam ferarum est, quas frænare, coërcere, pacare & in officio

ficio continere non minus requirit prudentiæ & industriæ, quàm integro præesse regno ; Neq; enim diversi populit sub unius Principis imperio tantos tam frequentes, tam subitos, tam periculosos concitant motus, quàm in homine varij affectus, quorum singuli dominari appetunt, & rationi extorquere sceptrum. Unde eleganter nonnemo : *Delectatio Siren, dolor byæna, uno eodemq; stabulo clauduntur. Mugit amor Europam portans cum Tauris : rugit ita cum leonibus : audacia tigrides ante-volat : Philomela spes bona dulce canit, sed desperatio latrat instar Molossi : in rabiem acti ululant mœsti timores.* Hæc feræ qui non refrænât sollicitè, qui earum motus non comprimit, demeretur Principis nomen, demeretur Principis cibum, & epulas. *Per Reges eos intelligas, qui pacatis omnibus innocentia in se jura disponunt.* Nam ad mensam Regiam nemo ingrediatur, nisi qui se innocentem novit.

VI. Mirari proinde desino exclusos ab hodierna Evangelica cœna villarum possessores id est ambitiosos, quorum omnis sollicitudo in honorum & dominiorum augmento impenditur, qui alta sapiunt, & sapiendo desipiunt. Humillimus JESUS non admittit propè superbos, *sed alta à longè cognoscit : Procul este profani.* Sed neq; admittit eos qui *juga boum* probant, habenas suis sensibus laxant, nihil negant delectabile oculis, nihil auribus, nihil gustui, nihil odoratui, nihil tactui, servi passionum non Domini, mancipia vitiorum, de quibus dicere liceat : *Non est timor Dei ante oculos eorum.* Nam Salvator noster hanc *escam dedit timentibus se.* Procul etiam nupturientes, voluptatum sectatores, impuri, libidinosi, ubi propinatur *Vinum germinans Virgines,*

Balde Ba-
troch.

Pf 13.
Pf. 110.

nes, è botro Cypri, qui est *vir omnia pariens, omnia propitians, omnia satisfaciens*. Procul Judæ, qui si præsumant fumere buccellam, iudicium sibi manducant: quia cibus iste *mors est malis, vita bonis*. Idq; in veteri typo adumbratum est. Nam *Manna* nemo non novit typum fuissè SS. Eucharistiæ, & fuit cibus vitæ; nihilominus dicit Christus: *Manducaverunt Patres vestri manna & mortui sunt*. Latet igitur in cœlesti & vitali ferculo mortis telum, & quod datum est in vitæ alimentum transire potest in vitæ exterminium. Nunquid Core Dathan & Abiron manducabant manna cum cœteris? & absorbit eos terra & ignis complices eorum, qui Dei mandatis resistebant? Huc videtur respexissè S. Gaudentius. *Ipse pluit manna cibum suis cultoribus in eremo, qui ignem pluerat nefando sacrilegio criminosis; ipse pluit manna placidus, qui flammam pluerat indignatus*.

Joan. 6.

S. Gaudent. Fr.
10. de
manduc.
agni.

Pf. 21.

VII. Regius Psalteris agens de sumptione & adoratione sacratissimi corporis Christi contraponit benè fumentes malè fumentibus, inquiens: *Manducaverunt & adoraverunt omnes pingues terræ: ecce bonos: in conspectu eius cadent omnes, qui descendunt in terram*. ecce malos: illi manducaverunt & adoraverunt, ritè functi officio piorum, isti licet manducaverint, cadunt & descendunt in terram, & ideò cadunt quia descendunt in terram, quia terrenis cupiditatibus affixi sunt. Sed obsecro cur probi hoc loco vocantur pingues terræ? videtur id alienum esse ab hodierni Evangelij parabola, ubi exclusi sunt à cœna pingues terræ, mercatores, nundinatores, nupturientes, & admissi pauperes, debiles, cæci, claudi. Psalterium Romanum cum septuaginta Interpretibus legit: *Manducaverunt & adoraverunt*

runt omnes divites terræ. Et hoc magis directam oppositionem habet cum textu hodierni Evangelij, quia divitiæ opponuntur paupertati, & pauperes ad cœnam loco divitum sunt admissi. Imò paulò antè idem Psalmista præmisit. *Edent pauperes & saturabuntur : laudabunt Dominum qui requirunt eum.* Quomodo ergo subjungit *Manducaverunt omnes divites terræ.* Paucis rem expedit Bruno Astensis, cum ait: *Egregiè modo divites dicit, quos paulò ante pauperes vocaverat, quoniam etsi caducis, & transitorijs divitijs pauperes sint, æternis tamen & spiritualibus bonis divites sunt.* Et eiusmodi convivas in hodierna cœna ambit Christus : sint mundo pauperes, dummodo virtutibus opulenti ; sint mundo debiles, & in eo se jactari sinant instar arundinis, dummodo in tentationibus fortes ; sint mundo cæci & eius abominations intueri refugiant, dummodo mentis oculos ad Deum dirigant : sint mundo claudi & curvi, modò ambulent per semitas rectas mandatorum Dei. Hos quippe elegit Dominus ; his *Parata sunt omnia.*

S. Bruno
Astens. in
Ps. 21.

VIII. Sed mihi in allegato Psalmi versiculo adhuc occurrit alia cogitatio, cur pauperes vocati ad cœnam appellentur divites : neq; enim reipsa divites & opulenti, qua tales, excluduntur à cœna magna, alioqui etiam excluderentur à cœlo. Proinde inquiri unde vox hæc *dives* suam habeat derivationem. Secundum Varronem *dives dicitur à Divo, quod qui dives est quasi Deus nullo indigere videatur.* Ecce quales convivas desideret cœna magna, divites quasi Deos, quasi Divos : propterea olim inclamabatur : *Sancta sanctis.* Et hi nullo indigent, quia in hoc Eucharistico epulo inveniunt omnia, quia hic *parata sunt*

Dom. Pars II.

G

sunt

sunt *OMNIA*, & ipsam etiam Deitatem quodammodo in se transfundunt: fidei iubente ipso Christo: *Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in illo*; quasi diceret (ut ait Rupertus Abbas in hunc locum) *Quid enim ego nisi Deus, nisi Dei sapientia, nisi vera & summa, & sempiterna Deitas? ergo is in quo maneo ego, divinitatem in se transfusam habens Deus factus est.* Aequè igitur diviti secundum terrenam substantiam ac pauperi, aequè nobili ac ignobili; aequè docto ac indocto, magno ac parvo patet aditus ad hanc cœnam, si modo sanctus sit, *Sancta sanctis.* alienus à vitijs, plenus virtutibus, & dum accedit amoroso affectu & reverentia, dives animæ ornamentis.

Rup. Abb.
in Joan.

IX. Intellexistis AA. quanta requiratur puritas & innocentia in accedentibus hanc cœnam magnam, quales requirantur convivæ, quales excludantur. Illud reliquum est, ut cum hæc cœna semper nobis parata sit, frequentius illam, expurgatis prius animabus nostris, summa cum reverentia & devotione accedamus, non semel tantum in anno, non consuetudine quadam & temerè, quod aliquando in suis Auditoribus reprehendit Chrysostomus: *Multos video inquebat ille, Dominici corporis participationem temerè sumentes, ut à casu & consuetudine potius, & lege, quàm cogitatu & mente.* Si super-
veniet inquit sanctæ tempus *Quadragesimæ*, si super-
venerit *Epiphaniarum dies*: licet tempus *Adventus* vel *Epiphania*, vel *Quadragesima* dignos accedere non faciat, sed animæ sinceritas & puritas. Cum hac igitur semper accede, sine hac nunquam. O si revivisceret ille in nobis Ecclesiæ primitivæ fervor, quo fideles utriusq; sexus, laici aequè & Deo dicati quotidie primum,

S. Chry-
sost. hom.
61.

mum, mox frequentius ad hanc sacram cœnam
 summa cum animi puritate accedebant ! Osi imita-
 remur vel B. Margaritam Ungaram in diuturna
 præparatione, & largo lacrymarum præ animi te-
 neritudine erumpentium imbre ; vel S. Gertru-
 dem in desiderio laudis, honoris, & gloriæ Dei, in
 gratiarum actione pro tanto beneficio quod summa
 illa maiestas tam indignis homunculis se commu-
 nicare & in corporare non dedignetur : vel S. Luit-
 gardem in frequenti ac amoroso accessu ad hanc sa-
 cram mensam : vel B. Elzearium Comitem in di-
 sponenda familia ad usurpationem huius sacri my-
 sterij pluries per annum : sentiremus profectò &
 magnam vitæ emendationem, & vitiorum extir-
 pationem, & progressum felicem in virtutibus.
 Quare hortor AA. meos præsentis inprimis cum
 Augustino : *Quotidie Eucharistiæ communionem perci-
 pere nec laudo, nec vitupero, omnibus tamen Dominicis
 diebus (intellige sollemioribus) communicandum suadeo
 & hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit.* Hortor
 deinde cum S. Abbate Euthymio. iisdem verbis qui-
 bus ipse ad fratres suos usus est : *Quandoquidem ego
 sum homo, æquè ac vos patibilis, ignorans quemadmodum
 unusquisq; vixerit : propterea hoc ante apertè testificor,
 & hanc communem probationem vestræ suggero consci-
 entie, si quis captus fuit ab odio, & injuriæ acceptæ re-
 cordatione : si quis ab invidia, aut ira, aut superbia : si
 quis à maledicto aut à turpi sermone, aut ab improba cupi-
 ditate, aut ab aliquo alio vitio fuit comprehensus, ne prius
 accedat quàm per poenitentiam à scelere fuerit expiatus.*

*Hæc enim SANCTA non profanis, sed SAN-
 CTIS exhibentur.*

G 2

DIS-

*S. Aug. de
 Eccl.
 dogm. cap.
 35. dist. 2.
 de conse-
 crat. c.
 Quotidie.*

*Sur. in vi-
 ta ad 20.
 Jan.*